

אלא מין נגע טהור הוא. לפי זה נמצא שמצורע שנטמא היות ומתחילה היה בו נגע העלול להתפשט, אם עכשיו נעשה נגעו ממין שאינו מתפשט, טהור הוא, אף שהאדם לא נרפא מן הצרעת, כי די אם הצרעת עצמה נתרפה ולא תתפשט עוד. וזה שאמר הכתוב, והנה נרפא נגע הצרעת מין הצרוע, כי הצרוע עדיין צרוע הוא, אלא הנגע נרפא ונהפך למין נגע שהוא טהור, ומשמיענו הכתוב בלשון זה שגם במקרה זה טהור הוא.

מדוע נאמר 'מן הצרוע'?

והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע (י"ד, ג)

לכאורה, די היה לכתוב 'והנה נרפא נגע הצרעת', שהרי ממי נרפא הנגע אם לא מהצרוע, ולשם מה איפוא הוסיפה התורה וכתבה 'מן הצרוע'?

וביאר במדרש שמואל: הנה, מדרך הטבע נחלה האדם בצרעת כתוצאה מדכדוך הנפש שבו הוא שרוי. ולכאורה, על פי דרכי הטבע היה על האדם להתערב בין הבריות ולשמח עצמו ועל ידי כך תהא נפשו שלווה עליו ויתרפא מצרעתו.

וזהו שאמר הכתוב: 'וְיֵצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לַמִּחֶנֶה', ואם כן לפי דרכי הטבע היתה צרעתו צריכה להתגבר ולהתחזק, בשל היותו יושב בדד מחוץ למקום ישוב. דבר זה בא כדי להורות למצורע כי אין הדבר תלוי אלא בתשובתו ובכפרתו, ואף אם על פי דרכי הטבע היתה הצרעת צריכה להתגבר, הרי הדבר אינו תלוי בדרכי הטבע ואם יעשה תשובה ויתקן מעשיו יתרפא מצרעתו.

ואכן, אם אמנם נרפא מצרעתו, אות הוא כי עשה תשובה, ורק בגללו ובגלל מעשיו נתרפא, שהרי על פי דרכי הטבע, כאמור, לא היה מתרפא.

וזהו שאומרת התורה: 'וְהֵנָּה נִרְפָּא נֶגַע הַצְרַעַת' - הרי זה 'מן הצרוע', בגללו ומכח מעשיו המתוקנים.

מדוע נאמר 'מן הצרוע' בסוף?

והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע (י"ד, ג)

לכאורה, היפך הכתוב את סדר הדברים, שהרי היה לו לומר 'והנה נרפא הצרוע מן נגע הצרעת'?

וביאר המלא העומר הנה, בכל מעשה ומעשה שעושה האדם נבראת מהות רוחנית. אמרו חז"ל: 'העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד והעובר עבירה אחת קונה לו קטיגור אחד' (אבות ד, יא). מלאך משחית זה אשר נברא מכל חטא, נקרא בשם 'נגע', וכמו שנאמר 'ונגע לא יקרב באלהך' (תהלים צא, י).

והנה, כאשר אדם שב בתשובה שלימה זוכה ונהפך אותו מקטרג עצמו לסניגור ולמלאך מליץ ישר. וזהו ביאור מאמר חז"ל: גדולה תשובה מאהבה שזדונות נעשות לו כזכיות (יומא פו, ב). ומובא בספרים שה'נגע' נהפך ל'ענג'.

וזהו שאמרה התורה: 'והנה נרפא נגע הצרעת', דהיינו אותו מלאך משחית הנקרא 'נגע', נרפא 'מן הצרוע', על ידי שהיטיב דרכיו ותיקן מעשיו, ונהפך ל'ענג'.

מדוע נאמר 'מן הצרוע'?

והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע. וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים (י"ד, ג-ד)

על שום מה הוסיפה התורה וכתבה 'מן הצרוע'?

ביאר החתם סופר, אכן רפואתו באה לו למצורע רק לאחר שעשה תשובה והיטיב דרכיו. אולם עם זאת, תשובה זו לא באה לו מהתעוררות לבו וממעלתו הרוחנית, אלא כתוצאה מיסורי הנגע שבאו עליו.

האם המצורע בא אל הכהן או הכהן בא אליו?

וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לַמִּחֶנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהֵנָּה נִרְפָּא נֶגַע הַצְרַעַת מִן הַצְרֹעַ (י"ד, ג)

קשה שבתחילה אמר 'וְהוֹבֵא אֶל הַכֹּהֵן', שמשמע שהמצורע יבוא אל הכהן, ומיד אחר כך אמר 'וְיֵצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לַמִּחֶנֶה', שהכהן הוא יוצא אל המצורע.

גם המילים 'מִן הַצְרֹעַ' נראות כיתרות, שפשוט שנרפא מן הצרוע ולא מאדם אחר? בספר אמרי ספר תירץ, שהנה בשני אופנים יכול המצורע להתרפאות מנגעו: אחד: מצד עצמו, על ידי שחוזר בתשובה על חטאיו שהביאו עליו את הנגע. שנית: יכול להתרפאות כשנעשה אז עת רצון על ידי אחרים, אז מתרפא גם הוא אף אם לא חזר בתשובה, וכדרך שאמרו שבעת שנפקדה שרה אמנו נפקדו כמה עקרות עמה אף שלא היו ראויות מצד עצמן, כי היה עת רצון בזכות שרה.

והחילוק בין שני הדרכים הוא, כי אם נתרפא על ידי עצמו שעשה תשובה, ואמרו רבותינו ז"ל (ברכות לד, ב): 'מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים עומדין', אז הוא גדול מן הכהן הצדיק, ולכן צריך הכהן ללכת אליו לטהרו מכיון שהוא גדול ממנו, ובכן יסבב הקדוש ברוך הוא שהכהן ילך אל המצורע. ואם רפואתו באה מכח אחרים והוא בעצמו עדיין לא עשה תשובה כהוגן, אז יסבב הקדוש ברוך הוא שהמצורע יבוא אל הכהן ולא שהכהן יבוא אליו.

וזה שאמר הכתוב, 'זאת תהיה תורת המצורע, אם ביו"ם טהרתו, שהיום והעת הוא הגורם את טהרתו ולא מכח זכות עצמו, אז והובא אל הכהן, שהוא יצטרך לבוא אל הכהן, אבל אם יוצא הכהן אל מחוץ למחנה, שהקדוש ברוך הוא יסבב שהכהן יצא אל המצורע, אז וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע, שמוזה יראה הכהן שהרפואה באה מן הצרוע בעצמו בכח תשובתו שלו, ולא מכח אחרים.

מילת 'והנה' לכאורה מיותרת

וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לַמִּחֶנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהֵנָּה נִרְפָּא נֶגַע הַצְרַעַת מִן הַצְרֹעַ (י"ד, ג)

המאור ושמש כתב, שלכאורה תיבת 'והנה' מיותרת? וביאר על פי מה שהביא רבנו אור החיים הקדוש שטבע חולאת המצורע באה מעיפוש הדם הבא לאדם מתוך עצבות ומרה שחורה. ולפי זה יש להקשות כי הנה רפואת המצורע תלויה בתשובה שלימה, והנה העושה תשובה, לבו נשבר מאוד ממרירות החטא בהכנעה גדולה, ואם כן יתגבר חליו של המצורע עוד יותר מרוב מרירותו.

אך כבר אמרו בזה הקדוש על הפסוק 'עֲבַדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה' שמי שמשבר לבו לגמרי בהכנעה גמורה לפני הקדוש ברוך הוא, זה מביא בקרבו שמחה גדולה. ומזה יבחן הכהן אם האדם שב באמת, כי אם הוא בשמחה גמורה, זה סימן שתשובתו היתה בשלימות.

ואמרו במדרש פרשת שמות בפסוק 'הֲלֹא אֶהְרֵן אָחִיךָ... הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקָרְאֲתְךָ', אין 'הנה' אלא לשון שמחה.

וזה כוונת הכתוב, 'וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהֵנָּה', שיראה הכהן שזה המצורע אחר התבודדותו המביאה לידי עצבות 'הנה' הוא בשמחה גדולה, זה סימן שתשובתו היתה באמת, ואז נרפא נגע הצרעת, כי בוודאי מחל לו הקדוש ברוך הוא ונטהר מנגעו.

מדוע לא נאמר 'והנה נרפא הצרוע מן הנגע הצרעת'?

וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לַמִּחֶנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהֵנָּה נִרְפָּא נֶגַע הַצְרַעַת מִן הַצְרֹעַ (י"ד, ג)

קשה, שהיה לו לומר כי 'אדם הוא הנרפא' ולא 'הנגע'?

ותירץ בספר דברי שאול, דהנה כתב הרמב"ן שמסגירין נגע הצרעת אשר יוכל להתפשט ולהתרבות ביותר, אבל כל שרואה שלא תוכל להתפשט, טהור האדם אף שבעצם צרוע הוא בנגע, הואיל והנגע עצמו אינו ממין המתפשט והמתגדל,

זהו ביאור הכתוב שהשווה את הצדיק לארז ולתמר: אמנם הצדיק עולה ומתעלה כלפי מעלה, אך עם כל זאת מטה ראשו כלפי מטה בעונה ובשפלות רוח.

מדוע יש לפנות את הבית?

וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן וּפְנֵי אֶת הַבַּיִת וְגו' וְלֹא יִטְמָא כָּל אִשָּׁר בְּבַיִת (יד, לו)

פירש רש"י: 'על מה חסה תורה? אם על כלי שטף וכו', אלא על כלי חרס שאין להם טהרה במקוה'. והוא מדברי רבי מאיר במסכת נגעים (פרק יב, משנה ה), ומסיים שם: 'אם כך חסה התורה על ממונו הבזוי, קל וחומר על ממונו החביב וכו' וקל וחומר על נפש בניו ובנותיו'.

והנה בגמרא מנחות (עו, ב) אמר רבי אלעזר: 'התורה חסה על ממונם של ישראל', ולומד זאת מהנאמר (במדבר כ, ח): 'וְהִשְׁקִיף אֶת הָעֵדָה וְאֶת פְּעֻרָם', רואים שהתורה חסה על הבהמות שלא ימותו בצמא. וקשה, מדוע למד זאת מפסוק בפרשת חוקת, ולא למד מפרשתנו (שקודמת בסדר הפרשיות), שכתוב לפנות את הבית קודם שבא הכהן, כי התורה חסה על הכלים שלא יטמאו?

וכבר הקשה כן בתורת משה להחתם סופר בפרשת חוקת, ומיישב, שרבי אלעזר סבר כדעת רבי יהודה במשנה בנגעים, כי זוהי גזירת הכתוב לפנות את הבית, ולא מחמת הטומאה, ואכן צריך לפנות גם כלי אבנים שאינם מקבלין טומאה, ולכן לא למד מכאן. ובדרך הפשט נראה ליישב, שכאן מדובר באדם שיש לו נגע, ויתכן שהוא נגע מוחלט ויצטרכו להרוס את ביתו, על כן חסו לפחות על כליו, כדי שלא ישאר ללא כלום. על כן אין מכאן ראיה, שבכל אופן חסים על הממון. אך בפרשת חוקת רואים כי התורה דואגת אף לבהמות, ומשם יש ללמוד לכל ממון.

עוד יש לומר, לפי דברי חז"ל, שנגעי בתים הם בשורה טובה לישראל, כי האמוריים הטמינו בבתיהם מטמוניות, ועתה כשהורסים את הבית ימצאו את המטמון, אם כן כיון שמטרת הנגע היא לטובה, כדי שבעל הבית יתעשר, על כן דואגת התורה שלא יגרם לו על ידי הנגע שום הפסד ממוני. ואין זה ראיה למקומות אחרים.

ולפיכך, 'והנה נרפא נגע הצרעת - מן הצרוע', על ידי שעשה תשובה לחטאיו. ואמנם, אף על פי שתשובתו בא לו כתוצאה מיוסורי הנגע, מכל מקום התכפר, וכמו שאמר חז"ל (ברכות ה, ב) ארבעה מראות נגעים מזבח כפרה הוו.

עם זאת, עדיין כפרתו אינה שלימה, כיון שלא נתעורר לתשובה עד שבאו עליו היסורים. ואכן, אם אמנם היה נוהג כך, כי אז כפרתו היתה שלימה ולא היה צריך להביא קרבן. עתה, כיון שכפרתו אינה שלימה, לפיכך עדיין נצרך הוא לכפרה, ועל כן 'וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים'.

מדוע נכתב עץ ארז?

וְעֵץ אֲרֵז וְשְׁנֵי תוֹלַעַת אֹזֶב (יד, ד)

רש"י ביאר: 'שפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזוב'.

קשה, מובן הדבר שהמצורע מביא עמו 'תולעת ואזוב', המסמלים שפלות וענוה, אך מה עניינו של 'עץ ארז', אשר אדרבה, מסמל גדולה וגאווה?

וביאר בתורה אור, דהנה, עץ ארז רומז לגאווה וגסות הרוח. ואולם, מאידך מצונו שעץ הארז מסמל את הצדיק, וכמו שנאמר 'צִדִּיק פְּתַמְרִי פָּרַח פְּאָרְזוּ בְּלִבָּנוֹן שְׁגֵרָה' (תהלים צב, ג).

אמנם, רבים טועים וסבורים ש'ענוה' היא 'רגש נחיתות' - להרגיש שפל ובזוי. אך לאמיתו של דבר אין זו ענוה כלל. העניו האמיתי יודע ומכיר את מעלותיו, וכפי ידיעת מעלותיו כן גודל שאיפותיו לעלות ולהתעלות, אלא שעם כל זאת משפיל עצמו, כי יודע ש'השם יתן חֲכָמָה', ואדרבה תמיד הוא חי בשפלות בהכנעה מחמת קוצר השגתו ומחמת גודל חיוב הודאתו לה' על שחננו ונתן לו את הכלים והאמצעים לעלות ולהתעלות.

והנה, טבע הארז לגדול כלפי מעלה, ולעומתו טבע התמר שאף הוא גדל כלפי מעלה, מכל מקום ראשו וענפיו כפופים ומוטים כלפי מטה.

שבת הגדול – על ידי תפילות זוכים לניסים

הקדוש ברוך הוא מחכה לשמוע אותי!

סיפר רבי חזקיהו מישקובסקי: בישיבת 'אמרי משה' בירושלים דיבר בחור בסעודת שבת.

הוא סיפר להם סיפור [בצורת שירה]: היה פעם אברך מתמיד גדול שכל היום ישב ולמד בכלל מהבוקר עד הערב. אשתו נתנה לו את האפשרות ולקחה על עצמה את עול הבית.

באחד הימים האברך הרגיש לא כל כך נעים שהוא לא עוזר כלום בבית, הוא ביקש מאשתו, תעשי לי טובה, תתני לי להרגיש טוב. אַת אף פעם לא מבקשת ממני כלום. יש לנו ליד הכולל חנות מכולת וירקות, תרשמי לי מה לקנות ואני אקנה. כך גם לי יהיה שותפות קצת ועזרה בבית.

אמרה לו אשתו: אין בעיה, אני אחשוב מה לקנות ואשים לך מחר פתק בכיס החליפה, ולמחרת, בהפסקת צהרים, האברך מוציא את הפתק וכתוב שם: 'שלוש אדומים שני ירוקים'. הוא לא הבין מה זה? הוא מתקשר לאשתו, מה התכוונת? שלוש עגבניות ושני מלפפונים. טוב, הוא קנה, ואחר כך הביא הביתה, הוא הרגיש טוב.

למחרת הוא אומר לה: גם היום תכתבי לי משהו, זה לא קשה לי. הוא מוציא אחר כך את הרשימה, מה כתוב שם: 'שתי קופסאות ושתי שקיות'. הוא לא מבין מה כוונתה. הוא מתקשר שוב לאשתו, למה ירמוזן דברייך? שתי קופסאות גבינה, ושתי שקיות חלב. הוא קנה והביא לביתו.

ביום השלישי, הוא כבר בטוח שהיום זה יהיה כתוב נורמלי. אבל הוא רואה כתוב: 'שני חומים ושני סגולים'. מה זה? הוא מתקשר הביתה, והיא מסבירה לו, שני תפוחי אדמה ושני בצלים סגולים.

הוא חוזר הביתה ואומר לה, תגידי, מה המשחקים האלו, אי אפשר לכתוב לי ברוך?

ואז הבחור ב'אמרי משה' שר להם את התשובה של האשה, (בניגון של 'שלום עליכם...'): 'בעלי היקר, לא חסר לי דבר, רק שאתה תתקשר... זה מה שרציתי, אני לא צריכה לא עגבניות, לא מלפפונים, לא בצלים, ולא תפוחי אדמה. רציתי סך הכל שתתקשר אלי...'.

'כימי צאתך מארץ מצרים הראנו נפלאות'

ואז הוא המשיך ושר להם: אדם מקבל מהקדוש ברוך הוא פעם אדום, פעם ירוק, פעם סגול, פעם קופסאות... והוא לא מבין מה הקדוש ברוך הוא רוצה ממנו. אבל תשמע, הקדוש ברוך הוא עונה לך: 'בני היקר לא חסר לי דבר, רק שאתה תתקשר'...

הקדוש ברוך הוא לא רוצה שום דבר, הוא רק רוצה אותך, הוא רוצה שתדבר איתו, הוא רוצה שתהיה קרוב אליו, הוא רוצה בטובתך, תתקשר אליו, הוא מתגעגע אליך! ואל הקדוש ברוך הוא מתקשרים עם תורה ועם תפילה, הוא מחכה לנו... ואז אנו זוכים שהוא ימשיך לעשות לנו נפלאות. ונוזכה תמיד לראות בריבוי כבוד שמים.

הי רצון שנוזכה לנאולה שלמה ברחמים גדולים, 'כימי צאתך מארץ מצרים הראנו נפלאות', אמן.

לשמיעת השיעורים בקול הלשון: 073-3718078
לקבלת העלון בנייל: adabrabedotecha@gmail.com